

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ

2024 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇERİK

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ 2024 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

**İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ 2024 YILI
DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU**

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ

2024 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	5
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	5
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	6
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	6
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	8
7. DENETİM BULGULARI	8
8. EKLER	18

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Akademik Personel Kadro Durumu	2
Tablo 2: İdari Personel Kadro Durumu	2
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Ödenek ve Gerçekleşmesi	3
Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Gelir Tahmin ve Gerçekleşmesi	3
Tablo 5: Yapımı Belli Bir Süre Gerektirdiği Halde Sözleşme Yapılmayan Hizmet Alımları	13

KISALTMALAR

BAP	: Bilimsel Araştırma Projeleri
KBS	: Kamu Harcama ve Muhasebe Bilişim Sistemi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. İdarenin Kiraya Verilen Taşınmazlarda Denetim Yükümlülüğünü Yerine Getirmemesi
2. Taşınır İşlemlerinde Eksiklikler Bulunması
3. Doğrudan Teminle Gerçekleştirilen ve Belli Süre Gerektiren İşlerde Sözleşme Yapılmaması
4. Teknoloji Transfer Ofisi Anonim Şirketi'nin Kurulmamış Olması
5. Parasal Limitler Dahilindeki Hizmet Alımlarında Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Anayasa'nın 130'uncu maddesine göre çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzel kişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversiteler Devlet tarafından kanunla kurulur.

İnönü Üniversitesi 03.04.1975 tarih ve 1872 sayılı Kanun ile kurulmuştur.

Yükseköğretim kurumları için temel mevzuat; 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu, 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu, 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu ve 124 sayılı Yükseköğretim Üst Kuruluşları ile Yükseköğretim Kurumlarının İdari Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'dir.

Yükseköğretimin amaç ve ilkeleri, yükseköğretim kurumlarının ve üst kuruluşlarının teşkilatlanma, işleyiş, görev, yetki ve sorumlulukları ile eğitim-öğretim, araştırma, yayın, öğretim elemanları, öğrenciler ve diğer personel ile ilgili esaslar 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'yla düzenlenmiştir. Söz konusu Kanun'un 12'nci maddesinde yükseköğretim kurumlarının görevleri sayılmış olup bu görevler; toplumun ihtiyaçları, kalkınma planları ilke ve hedeflerine uygun bilimsel eğitim-öğretim, araştırma, yayım ve danışmanlık yapmak, bu ilke ve hedefler doğrultusunda insangücü yetiştirmek, toplumun özellikle sanayileşme ve tarımda modernleşme alanlarında eğitilmesini sağlamak, üretimde artışı sağlayacak uygulamalı çalışmalarda bulunmak, bu amaçla döner sermaye işletmelerini kurmak ve bu faaliyetlerin geliştirilmesine ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmak olarak özetlenebilir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

İnönü Üniversitesinin akademik yapısında rektörlük, senato, fakülte dekanlıkları, yüksekokul, enstitü, uygulama ve araştırma merkez müdürlükleri bulunmakta, idari yapısında ise üniversite yönetim kurulu, genel sekreterlik, daire başkanlıkları, hukuk müşavirliği ve müdürlükler yer almaktadır.

Üniversitenin üst yöneticisi olan Rektör Cumhurbaşkanı tarafından, dekanlar ise Yükseköğretim Kurulunca atanmaktadır.

Üniversite bünyesinde; 14 fakülte, 1 yüksekokul, 6 enstitü, 3 meslek yüksekokulu ve 31 uygulama ve araştırma merkezi bulunmaktadır.

Akademik ve idari personelin sınıf, unvan ve kadro dağılım bilgileri Tablo 1 ve 2’de yer almaktadır.

Tablo 1: Akademik Personel Kadro Durumu

Unvan	Dolu Kadro Sayısı	Boş Kadro Sayısı	Toplam Kadro Sayısı
Profesör	400	75	475
Doçent	260	67	327
Doktor öğretim üyesi	267	140	407
Öğretim görevlisi	168	38	206
Araştırma görevlisi	404	277	681
Toplam	1499	597	2096

Tablo 2: İdari Personel Kadro Durumu

Hizmet Sınıfı	Dolu Kadro Sayısı	Boş Kadro Sayısı	Toplam Kadro Sayısı
Genel idare	559	335	894
Sağlık	1452	546	1998
Avukatlık	4	3	7
Eğitim-öğretim	2	-	2
Teknik	156	65	221
Yardımcı	92	92	184
Sözleşmeli	522	133	655
İşçi	1869	77	1946
Toplam	4656	1251	5907

Üniversitede 2024 yıl sonu itibarıyla kadrolu akademik, idari (sözleşmeli idari personel dahil) ve işçi personel toplamı 4656’dır. Ayrıca Üniversitede 9 yabancı uyruklu akademik personel çalışmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’na ekli II sayılı cetvelin, (A) “Özel Bütçeli İdareler” bölümünde yer alan İnönü Üniversitesi, Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile verilen hazine yardımı ve öz gelirlerini kullanarak giderlerini finanse etmektedir.

İdarenin ekonomik sınıflandırma açısından 2024 yılına ait ödenek dağılımına ve yıl sonu harcama gerçekleştirmelerine ilişkin tablo aşağıdadır.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Ödenek ve Gerçekleşmesi

	Ödenek (TL)	Gerçekleşme (TL)	Gerçekleşme Oranı(%)
01 Personel Giderleri	3.730.821.298,00	3.670.771.923,00	98,39
02 Sos. Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	441.225.600,00	428.236.31,00	97,06
03 Mal ve Hizmet Alımı Giderleri	389.076.853,00	313.536.556,00	80,58
05 Cari Transferler	522.154.905,00	521.488.735,00	99,87
06 Sermaye Giderleri	673.035.810,00	468.239.77,00	69,57
Toplam	5.756.314.466,00	5.402.273.300,00	93,85

2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 5.503.448.000,00 TL ödenek tahsis edilen Üniversite bütçesine yıl içinde 252.866.466,00 TL ödenek eklenmiş ve toplam ödenek 5.756.314.466,00 TL'ye ulaşmış olup ödeneğin %93,85'i olan 5.402.273.300,00 TL kullanılmıştır.

Personel giderlerinde 3.730.821.298,00 TL ödeneğin 3.670.771.923,00 TL'si, sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderlerinde 441.225.600,00 TL ödeneğin 428.236.311,00 TL'si, mal ve hizmet alımı giderlerinde 389.076.853,00 TL ödeneğin 313.536.556,00 TL'si, cari transferlerde 522.154.905,00 TL ödeneğin 521.488.73,005 TL'si, sermaye giderlerinde 673.035.810,00 TL ödeneğin 468.239.775,00 TL'si, harcanmıştır.

Üniversite tarafından 2024 yılında; Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu, Erasmus, Mevlana ve Farabi Değişim Programı, Kalkınma Ajansı (sayılanlardan denetlenen idarenin kullanmadığı kaynaklar silinir, varsa diğer destek türleri ilave edilir) destekleri ile Avrupa Birliği hibelerinden toplam 27.270.359,08 TL bütçe dışı kaynak kullanılmıştır.

2024 yılı bütçe gelirleri tahmin ve gerçekleşme bilgileri Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Gelir Tahmin ve Gerçekleşmesi

	Gelir Tahmini (TL)	Gerçekleşen (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	40.400.000,00	69.912.229,00	173,05
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	5.384.460.000,00	5.106.434.000,00	94,84
Diğer Gelirler	78.588.000,00	244.375.736,00	310,96
Toplam	5.503.448.000,00	5.420.721.965,00	98,50
Gelirlerden Red ve İadeler (-)	0	2.710.380,53	-
Net Toplam	5.503.448.000,00	5.418.011.584,47	98,45

2024 yılı bütçesine göre tahmin edilen bütçe geliri 5.503.448.000,00 TL olan Üniversitenin, yıl sonunda gerçekleşen net bütçe geliri 5.418.011.584,47 TL'dir.

Dönem faaliyet geliri 5.967.447.803,45 TL, gelirlerden indirim, iade ve iskonto toplamı 3.733.683,48 TL, enflasyon düzeltmesi toplamı 2.973.619.195,05 TL ve faaliyet gideri

6.267.224.076,95 TL olan Üniversite, 2024 yılını 2.670.109.238,07 TL olumlu faaliyet sonucu ile tamamlamıştır.

Üniversite özel bütçesi dışında bulunan;

-Döner Sermaye İşletmesinin 2024 yılı gelir toplamı 3.603.602.149,24 TL, gider toplamı 3.925.084.590,84 TL olarak gerçekleşmiş ve dönem 321.482.441,60 TL zarar ile tamamlanmıştır.

-Sosyal Tesisin 2024 yılı gelir toplamı 53.182.752,62 TL, gider toplamı 60.777.879,18 TL olarak gerçekleşmiş ve dönem sonu 7.595.126,56 TL zarar ile tamamlanmıştır.

Ayrıca Üniversite 04.09.2009 tarih ve 27339 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2009/15363 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulan Malatya Teknokent AŞ’nin ortağıdır. Adı geçen AŞ’nin kuruluş sermayesi 1.500.000,00 TL olup Üniversitenin % 60,87 oranında ortaklığı bulunmaktadır. 2024 yılı itibari ile şirketin sermayesi 5.180.000,00 TL olup, üniversitenin payı olan 3.153.066,00 TL enflasyon düzeltmesi ile 4.366.134,49 TL olmuştur. Şirketten kâr payı aktarımı olmamıştır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 49’uncu maddesi gereğince genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde uygulanacak muhasebe ve raporlama standartları, uluslararası standartlara uygun olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde; Sayıştay Başkanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ve diğer ilgili kuruluş temsilcilerinin katılımıyla oluşturulacak olan Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından belirlenmektedir. Dolayısıyla genel yönetim kapsamında olan üniversitelerin muhasebe ve raporlama standartları Kurul tarafından belirlenen kurallara tabidir. Kamu İdaresi ayrıca adı geçen Kanun’un 80’inci maddesinin Hazine ve Maliye Bakanlığına verdiği yetkiye istinaden Bakanlığın hazırladığı düzenlemelere tabi olup bu kapsamda çıkarılan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’ndeki muhasebe ilkeleri ile hesap planını kullanmakta, mali tabloları hazırlamakta ve Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre mali işlemlerini muhasebeleştirmektedir.

Özel bütçeli bir idare olan Üniversitede, tahakkuk esaslı muhasebe sistemi kullanılmaktadır. Üniversitenin muhasebe işlemleri Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’ne tabi olarak Hazine ve Maliye Bakanlığının Bütünleşik Mali Kontrol Yönetim

Sistemi Web Tabanlı Otomasyon Sistemi üzerinden yürütülmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar aşağıda sayılmakta olup denetim, bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütölüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Öz kaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmassından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının

güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kanun uyarınca iç kontrol sistemi; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

İç kontrolün işleyişi ile ilgili ayrıntılı hükümler, 26.12.2007 tarihli ve 26738 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan rehberlerle belirlenmiştir. 2024 yılı denetimi kapsamında, mezkûr mevzuat çerçevesinde, Üniversite iç kontrol sistemi aşağıdaki şekilde değerlendirilmektedir:

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmemiştir. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur. Hassas görevlere ilişkin prosedürler, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan ile idare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. İdare kurumsal risklerini tam ve doğru şekilde belirleyememiştir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışma (*risklerin gerçekleşme ihtimali- olası etkisi belirlenerek önem düzeyine karar verme*) yapılmış olsa da henüz tam olarak uygulamaya geçilmemiştir.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmış ve personele duyurulmuştur. Elektronik Belge Yönetim Sistemi ve İmza Yetkileri Yönergesi bulunmaktadır.

Ancak yetki devirleri ve sınırlarının yazılı olarak belirlendiğine ve ilgililere bildirildiğine, yetki devrinde dikkate alınması gereken hususların göz önünde bulundurulduğuna dair yeterli denetim kanıtı elde edilememiştir.

İdare, yaptığı görevlendirmelerde görevler ayrılığı ilkesini dikkate almaktadır. Üniversitede, yürürlükteki mevzuat çerçevesinde mali karar ve işlemlerin onaylanması, uygulanması, kaydedilmesi ve kontrolü görevleri farklı kişiler tarafından yürütülmektedir. Ön

mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a uygun olarak kurulmuştur. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmiştir.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcut değildir.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, yılda en az bir kez değerlendirilmemektedir. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmuş olup 3 iç denetçi kadrosu bulunmaktadır. Bu kadroların 2'si doludur. İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim ve raporlama çalışmaları mevcut değildir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

İnönü Üniversitesi 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde herhangi bir bilgi yer almamaktadır.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: İdarenin Kiraya Verilen Taşınmazlarda Denetim Yükümlülüğünü Yerine Getirmemesi

İdarenin 2024 yılında sözleşmesi devam etmekte olan taşınmaz kiralamalarında, mevzuat ve sözleşme hükümlerine aykırı uygulamalar görüldüğü ve idarenin bu uygulamalar üzerinde denetim yükümlülüğünü yerine getirmediği tespit edilmiştir.

Kiralayanlar tarafından kullanılan alanların genişletildiği ve kiralama usullerinin dışında gelir getirici faaliyetlerde bulunduğu tespit edilmiştir. Ayrıca kantinlerin denetimlerinde üniversitenin genel sağlık kuralları, sosyal güvenlik mevzuatından doğan yükümlülükleri ve kendi yönerge ve yönetmeliklerinin gereklerini yerine getirmediği de anlaşılmıştır.

Alışveriş Merkezi Kantin, Onkoloji Kantin, Başhekimlik Kantin, Mühendislik Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Meslek Yüksek Okulları Kantin, Diş Hekimliği Fakültesi Kantin, Doğa Kafe ve Kahve Durağı kantin/kafeterya işletmesinde yapılan yerinde denetimlerde kiralama sözleşmelerindeki hükümlerin aksine, çalışanların idareye bildirilmediği, tektip kıyafet giymediği, isim ve fotoğraflarının yakalarında ve işletmenin görünür bir yerinde asılı bulunmadığı, çalışan dosyalarının güncel olarak tutulmadığı, çalışanların hijyen, genel sağlık ve diğer muayenelerinin mevcut olmadığı, bu alanlarda sunulan sıcak - soğuk ürünlerin sağlık, hijyen ve diğer yönlerden idarece fiilen denetlenmediği ya da denetim sonuçlarının takip edilmediği, işletmelerin ilk yardım ve yangın tertibatlarının yetersiz olduğu ya da mevcut olmadığı, idarece onaylı güncel fiyat listelerinin işletmelerde mevcut olmadığı, sözleşmelerinde yer almadığı halde ücretli oyunlar gibi standların kurulduğu, işletmelerin kullanım alanlarının sözleşmelerine uygun olmadığı; tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, özetle; bulgudaki tespitlere katılmıştır. Denetim Komisyonu aracılığıyla yapılan periyodik denetimlerde tespit edilen eksikliklerle ilgili olarak kiracıların yazıyla uyarıldığını ifade etmiş, kiralanan alanların genişletilmesi, kiralama usullerinin dışındaki faaliyetler ve kantinlerin sağlık standartlarına uyumu konularında da çeşitli sorunlar yaşandığını kabul etmiştir.

İdare, her ne kadar denetim komisyonu tarafından yapılan tespitler doğrultusunda işlem yapıldığını ifade etmişse de fiili denetimlerde ve dosyaların incelenmesinde idarenin tutanak ve tespitleri doğrultusunda cezai işlemlerin uygulanmadığı görülmüştür.

Sonuç olarak İdarenin, kiralanın alanlarda sunulan hizmet ve ürünlerin kalite ve fiyat açısından denetlenmesi; bu işletmelerde çalışanların isim, işe giriş bildirgesi, genel sağlık muayenesi, adli sicil kaydı gibi evrakların yer aldığı dosyalarının titizlikle takibi ve ayrıca bu işletmelerin kullanım alanlarının sözleşme hükümlerini ihlal edip etmediğinin kontrolü ve bu kontroller neticesinde yapılan iş ve işlemlerin takibi açısından sorumluluğu bulunmaktadır.

Gelir getirici faaliyetler için kantin, kafeterya gibi sosyal amaçlı işletme haklarının ihale edilmesinde, idarenin yükümlülüğü sözleşme yapılması ile sona ermemektedir. Sözleşme aşamasından sonra da idarenin genel gözetim ve kontrol yükümlülüklerini yerine getirmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 2: Taşınır İşlemlerinde Eksiklikler Bulunması

Mühendislik Fakültesi, Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) Koordinatörlüğü, Turgut Özel Tıp Merkezine ait ambarlarda yapılan denetim sonucunda; taşınır kayıt ve muhafaza işlemleri ile ilgili olarak mevzuata aykırı bazı uygulamaların mevcut olduğu görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Hesap verme sorumluluğu başlıklı" 8'inci maddesinde; her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların kaynakların kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olduğu hüküm altına alınmıştır.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Sorumluluk" başlıklı 5'inci maddesinde harcama yetkililerinin sorumluluğu; taşınırların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak edinilmesinden, kullanılmasından, kontrolünden, kayıtlarının bu Yönetmelikte belirtilen esas ve usullere göre saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasının sağlanması şeklinde tanımlanmış ve taşınırların muhafazasından ve yönetilmesinden sorumlu olanların, gerekli tedbirlerin alınmaması veya özenin gösterilmemesi nedeniyle taşınırın kullanılmaz hale gelmesi veya yok olması sonucunda neden oldukları kamu zararları hakkında, Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümlerince sorumlu oldukları belirtilmiştir.

Anılan Yönetmelik'in "Taşınırların kaydı" başlıklı 12'nci maddesinde; kamu idarelerince bütün taşınırların ve bunlara ilişkin işlemlerin kayıt altına alınmasının esas olduğu, "Dayanıklı taşınırların numaralanması" başlıklı 36'ncı maddesinde; giriş kaydı yapılan dayanıklı taşınırlara, taşınır kayıt yetkilisi tarafından bir sicil numarası verilmesi, bu numara

yazma, kazıma, damga vurma veya etiket yapıştırma suretiyle taşınırın üzerinde kalıcı olacak şekilde belirtilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Söz konusu Yönetmelik'in "Devir işlemleri" başlıklı 33'üncü maddesinin dördüncü fıkrasında; oda, büro, bölüm, geçit, salon, atölye, garaj ve servis gibi ortak kullanım alanlarında bulunan taşınırlar, buralarda asılı Dayanıklı Taşınırlar Listesinde gösterilen miktarlar esas alınarak sayılmak ve listedeki ilgili bölüm imzalanmak suretiyle yeni sorumluya devir ve teslim edileceği hüküm altına alınmıştır.

Aynı Yönetmelik'in "Dayanıklı taşınırların numaralanması" başlıklı 36'ncı maddesinin birinci fıkrasında; giriş kaydı yapılan dayanıklı taşınırlara, taşınır kayıt yetkilisi tarafından bir sicil numarası verileceği, bu numaranın yazma, kazıma, damga vurma veya etiket yapıştırma suretiyle taşınırın üzerinde kalıcı olacak şekilde belirtileceği, fiziki veya kullanım özellikleri nedeniyle numaralandırılması mümkün olmayan taşınırlara bu işlemin uygulanmayacağı belirtilmiştir.

Anılan Yönetmelik'in "Harcama birimi ve ambarların kodlanması" başlıklı 38'inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde ise; harcama birimlerinin bünyesinde bulunan ambarlara harcama yetkililerince bir düzeyli ve iki karakterden oluşan kod verileceği, bu kodun aynı harcama birimine bağlı ambarların sayısını göstereceği, ambarın, bağlı olduğu harcama biriminin koduyla birlikte tanımlanacağı ifade edilmiştir.

Ayrıca Yönetmelik ekinde yer alan Dayanıklı Taşınırlar Defterine ilişkin açıklamalarda, taşınırın tanımlanmasına yarayan cins, marka, model, kapasite vb. teknik özelliklerin dayanıklı taşınırlar defterinde ilgili taşınırın satırında belirtileceği hüküm altına alınmıştır.

Üniversitenin taşınır işlemlerine ilişkin incelemelerde/denetimlerde fiziken gerçekleştirilen ambar sayımında;

- Kişi ve ortak kullanım alanlarına verilen dayanıklı taşınırlar için Dayanıklı Taşınırlar Listelerinin oluşturulmadığı,
- Dayanıklı taşınırların numaralandırılmadığı,
- Bazı birimlerde KBS'de görünen ambar sayısı ile fiili ambar sayısının birbiri ile uyumlu olmadığı,
- Elektronik taşınırların, fabrika seri numarasının sisteme kaydedilmediği,
- BAP taşınırlarının proje bitiminde ilgili birimlere teslim edilmediği,
- Ortak alanda bulunan taşınırların kişilere zimmetlendiği;

tespit edilmiştir.

Kamu İdaresinin cevabında, özetle; Sayıştay tarafından gerçekleştirilen denetim sonucunda Üniversitemizin bazı akademik ve idari birim ambarlarında taşınır kayıt ve muhafaza işlemleriyle ilgili tespit edilem eksikliklerin giderilmesi ve işlemlerin mevzuat hükümlerine uygun bir şekilde yürütülmesi amacıyla “Taşınır Denetim Komisyonu” kurulduğu, Komisyonun denetim sonuçlarına dayanarak hazırlayacağı rapor doğrultusunda, muhasebe kayıtlarındaki ve ambarlardaki eksik iş ve işlemlerin mevzuata uygun olarak düzeltileceği ve taşınır kayıt ve muhafaza işlemlerindeki eksikliklerle ilgili bilgi ve belgelerin Sayıştay'a sunulacağı ifade edilmiş ise de tespit edilen eksiklikler henüz tam olarak giderilmemiştir.

Sonuç olarak; taşınır kayıt ve muhafaza işlemlerindeki bu eksikliklerin giderilmesi ve taşınır işlemlerinin ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak yürütülmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Doğrudan Teminle Gerçekleştirilen ve Belli Süre Gerektiren İşlerde Sözleşme Yapılmaması

Üniversite tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun “Doğrudan temin” başlıklı 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi gereğince doğrudan teminle gerçekleştirilen ve belli bir süreyi gerektiren bazı işler için sözleşme yapılmadığı görülmüştür.

11.07.2023 tarih ve 32245 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ’in “Alımlara ilişkin uygulama esasları” başlıklı 4’üncü maddesinin beşinci fıkrasında; teslimi, sunumu veya yapımı belli bir süreyi gerektiren alımlar ile Kanun’un 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında yapılan alımlarda sözleşme imzalanmasının zorunlu olduğu belirtilmiştir.

Sözleşmede; Kamu İhale Kurumu tarafından yayımlanan tip sözleşmelerin esas alınması zorunlu olmayıp, işin niteliğine göre sözleşmenin konusu, bedeli, süresi ile tarafların karşılıklı hak ve yükümlülüklerinin belirlenmesi yeterli olmaktadır.

Denetimlerde, Üniversite tarafından doğrudan teminle gerçekleştirilen ve aşağıdaki tabloda belirtilen yapımı belli bir süre gerektiren bazı işler için sözleşme yapılmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 5: Yapımı Belli Bir Süre Gerektirdiği Halde Sözleşme Yapılmayan Hizmet Alımları

Harcama Kalemi	İşin Adı	Son Alım Tutarı (TL)	Sözleşme Durumu
03.05	Süsleme Hizmet Alımı 1 Adet	62.760,00	Yapılmadı
03.05	Ses ve Işık Sistemi Kiralama İşi 1 Adet	48.000,00	Yapılmadı
03.05	Kapalı Alan İlaçlama İşi 12 Aylık	50.400,00	Yapılmadı
03.05	Teknofest İçin Stant Kurulumu	78.000,00	Yapılmadı
03.05	Arşiv Dolabı Demontajı ve Montajı	51.612,00	Yapılmadı
03.05	Fen Edebiyat Fakültesi Data işi	240.000,00	Yapılmadı
03.05	Diş Hekimliğinin Tomografi Cihazının Taşınması işi	198.000,00	Yapılmadı
03.05	Otoklav ve Yıkama Cihazı Taşıma İşi	180.000,00	Yapılmadı
03.05	Data Hizmeti Alt Yapısı	96.000,00	Yapılmadı
03.05	Klima Montaj ve Demontaj işi	114.120,00	Yapılmadı
03.05	Boya ve Montaj İşi	102.516,00	Yapılmadı
03.05	Işık ve Ses Sistemi Kiralama İşi 1 Adet	102.000,00	Yapılmadı
03.05	MFÖ. Konseri Ses ve Işık Sistemi Kiralama İşi 1 Adet	54.000,00	Yapılmadı
03.05	Arguvan Türkü Günleri Ses ve Işık Sistemi Kiralama İşi.	36.000,00	Yapılmadı
03.05	Araç Kiralama İşi 45 Kişilik 8 Adet	193.000,00	Yapılmadı
03.05	Araç Kiralama İşi 45 Kişilik 8 Adet	239.000,00	Yapılmadı
03.05	Mutfak Ekipmanları Montaj ve Söküp Taşıma İşi	288.000,00	Yapılmadı
03.05	2024 yılı kimlik yenileme eğitimi hizmeti alımı	76.296,00	Yapılmadı

03.05	Kep Hizmeti Alımı 3 Yıllık	223.020,00	Yapılmadı
03.05	İzmir Malatya Arası Fidan Nakliyesi	42.000,00	Yapılmadı
03.05	Ses ve Işık Sistemi Kiralama İşi 1 Adet	24.000,00	Yapılmadı
03.05	Konteyner ve Üniversite Taşıma İşi	103.224,00	Yapılmadı

Kamu İdaresinin cevabında, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunun 22'nci maddesinin d bendine göre yapılan ve belli bir süreyi gerektiren alımlarda sözleşme yapılacağı, Strateji Geliştirme Daire Başkanlığınca belli bir süreyi gerektiren ancak sözleşmeye bağlanmayan alımların bedellerinin ödenmeyeceği, 2025 mali yılbaşından itibaren bu alımlarda sözleşme yapıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; doğrudan teminle yapılacak alımlarda malın teslimi veya hizmetin ya da yapım işinin belli bir süreyi gerektirmesi durumunda, alımın mutlaka bir sözleşmeye bağlanması, işin bedeli, süresi ile tarafların karşılıklı hak ve yükümlülüklerinin belirlenmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Teknoloji Transfer Ofisi Anonim Şirketi'nin Kurulmamış Olması

Üniversitenin, Teknoloji Transfer Ofisi Anonim Şirketi tarafından yürütülmesi gereken iş ve işlemlerini TEKNOKENT Anonim Şirketi eliyle yürüttüğü ve mevzuata uygun bir Teknoloji Transfer Ofisi'nin bulunmadığı tespit edilmiştir.

7 Aralık 2017 tarih ve 30263 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış olan Yükseköğretim Kurumları Teknoloji Transfer Ofisi Yönetmeliği'nde Teknoloji Transfer Ofislerinin Yükseköğretim kurumlarının, ar-ge ve yenilikçilikle ilgili olarak kamu ve özel sektör işbirliği yapmak, üretilen bilgi ve yapılan buluşları fikri mülkiyet kapsamında koruma altına almak ve uygulamaya aktarmak üzere Yükseköğretim Kurulundan önceden izin almak kaydıyla yükseköğretim kurumu yönetim kurulunun kararıyla kurabilecekleri sermaye şirketleri olduğu ifade edilmiştir.

Bu ofisler yönetmelik hükümlerinde de açıkça belirtildiği üzere 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu kapsamında sermaye şirketi statüsünde kurulmalıdır. Bu şirketlerin görevleri ilgili Yönetmeliğin 6'ncı maddesinde de ifade edildiği üzere;

- a) Üniversite ar-ge stratejilerinin tanımlanmasına katkı vermek.
- b) Üniversitenin ar-ge politika ve stratejilerine uyumlu olarak çalışmak.
- c) Üniversite içerisinde ulusal ve uluslararası ar-ge fonlarının tanıtımını yapmak ve bu fonlardan daha fazla yararlanabilmek adına eğitim, seminer, çalıştay ve benzeri etkinlikler düzenlemek, proje hazırlama, başvuru, yürütme ve izlemeye destek olmak.
- ç) Üniversite içerisinde proje yazma ve yönetme kültürünün geliştirilmesine katkı sağlamak.
- d) Ar-ge ve yenilikçilikle ilgili olarak kamu ve özel sektör ile işbirliği yapmak.
- e) Üniversite içinde ve dışında teknoloji transferi ile ilgili konularda tanıtım, bilgilendirme ve eğitim hizmetleri vermek.
- f) Üniversite ve sanayi işbirliğini geliştirmek adına üniversite ve sanayi tarafında potansiyeli, fırsatları ve benzerlerini ortaya koyan analiz, tanıtım, etkinlik ve benzeri çalışmalar yapmak ve ayrıca kontratlı projelere aracılık etmek.
- g) Üretilen bilgi ve yapılan buluşları fikri mülkiyet kapsamında koruma altına almak ve uygulamaya aktarmak.
- ğ) Üniversite içi şirketleşme ve girişimcilik hizmetleri vermek ve bu kapsamda destek olmak.
- h) Yıllık faaliyet raporunu hazırlamak ve her yılın ocak ayı sonuna kadar senatonun uygun görüşüyle birlikte Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına sunmak.
- ı) Uluslararası üniversitelerin Teknoloji Transfer Ofisleri ile işbirliği içerisinde çalışarak ulusal/uluslararası paydaşların (yerli/yabancı şirket, üniversite gibi) olduğu çalışma ortamları hazırlamak.
- i) Yükseköğretim kurumlarında yapılan ar-ge çalışmaları sonucunda oluşturulan bilginin korunması için fikri ve sınai haklar hakkında bilgilendirme çalışmaları yapmak.
- j) Yürütülen faaliyetlere ilişkin üç yıllık stratejik plan yaparak her yıl stratejik plan ilerleme raporu hazırlamak.” olarak sayılmaktadır.

Anılan Yönetmelik hükmü kapsamında mevzuata uygun Teknoloji Transfer Ofisi kurulması zorunludur.

Kamu idaresi cevabında, özetle; 3.01.2025 tarih ve 2025/1-1 sayılı senato kararı ile Üniversite bünyesinde Teknoloji Transfer Ofisi kurulduğunu belirtmiştir.

Sonuç olarak Teknoloji Transfer Ofisi Anonim Şirketinin üniversitenin ilgili faaliyetlerine usulüne uygun biçimde katkıda bulunması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 5: Parasal Limitler Dahilindeki Hizmet Alımlarında Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması

Üniversite tarafından yapılan mal ve hizmet alımlarında, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21/f ve 22/d maddelerindeki parasal limitler dahilinde yapılan harcamaların 2024 yılı toplamı Üniversitenin bütçesine bu amaçla konulan ödeneklerin %10'unu aşmasına karşın Kamu İhale Kurulundan uygun görüş alınmadığı görülmüştür.

4734 sayılı Kanun'un "İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar" başlıklı 62'nci maddesinin (1) bendinde; Kanun'un 21 ve 22'nci maddelerindeki parasal limitler dâhilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamının, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamayacağı hükmü yer almaktadır.

Üniversitenin 2024 yılı bütçesine mal ve hizmet alımları için toplam 621.048.315,00 TL ödenek konulmuş olup yıl içerisinde 4734 sayılı Kanun'un 21/f ve 22/d maddeleri çerçevesinde parasal limitlere tabi toplam 72.394.396,00 TL harcama yapılmıştır. Ancak yapılan alım tutarının, bu alımlar için bütçeye konulan ödeneğin %10'unu 10.289.565,50 TL kadar aştığı ve Kamu İhale Kurulundan da izin alınmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresinin cevabında, özetle; İdari Mali İşler Daire Başkanlığı ve Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı tarafından bu harcamaların, yıl sonu itibariyle zorunlu ihtiyaçların karşılanması için yapıldığı ve Kamu İhale Kurulundan izin alma süreci için yeterli zaman olmadığından parasal limitin aşıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; Kurumun 2024 yılı içerisinde yapmış olduğu mal ve hizmet alımlarında gösterilen gerekçelerin mevzuat açısından istisna kabul edilmediği, %10 sınırının Kamu İhale Kurulundan uygun görüş alınmadan aşılmış olduğu ve bu hususta idarenin ilgili birimlerinin gereken özeni göstermemiş olduğu değerlendirilmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Doğrudan Temin ve Pazarlık Usulü ile Yapılan Alımlarda Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan %10'luk Sınırın Aşılması	2021	Yerine Getirilmedi	Kamu İhale Kurulundan uygun görüş alınmamıştır.
Taşınır Kayıt İşlemlerinin Yönetmeliğe Uygun Yürütülmemesi	2021	Yerine Getirilmedi	Taşınır kayıt işlemlerinde eksiklikler bulunmaktadır.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ

2024 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	4
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	4
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	4
5. DENETİM GÖRÜŞÜ	5
6. DENETİM BULGULARI	5
7. EKLER	16

KISALTMALAR

DMO	: Devlet Malzeme Ofisi
SGK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
SUT	: Sağlık Uygulama Tebliğı
UBB	: Ulusal Bilgi Bankası

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Tıbbi İlaç ve Farmakolojik Ürünlerin Eczaneye İadelerinde Riskli Uygulamaların Olması
2. Ek Ödemelerin Dağıtımında Hatalı Uygulamalar Bulunması
3. Devlet Malzeme Ofisi Üzerinden Yapılan Alımların Kurumun Mali Dengesi, Taşınır ve Stok Yönetimini Olumsuz Etkilemesi
4. Faaliyeti Olmayan İşletme Birimlerinin Bulunması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

İnönü Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 58'inci maddesi (a) fıkrası uyarınca 24.04.2000 tarih ve 24029 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İnönü Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliği ile kurulmuştur.

Döner Sermaye İşletmesinin faaliyet alanı İşletmeye ait Döner Sermaye Yönetmeliği'nin 4'üncü maddesinde maddesinde sayılan ve aşağıda yer verilen faaliyetleri yürüterek gelir elde etmektedir:

a) Yükseköğretim kurumları dışındaki kuruluşlar ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından talep edilecek konularda bilimsel görüş vermek, proje hazırlamak, araştırma, danışmanlık ve benzeri hizmetler yapmak, kurslar açmak, seminer, konferans ve sempozyumlar düzenlemek.

b) Belirli bilimsel sonuçların uygulanmasını sağlamak.

c) Üniversite bünyesindeki bütün fakülte, enstitü, yüksekokul, bölüm, merkez ve rektörlüğe bağlı diğer birimlerde, bu birimlerin görev, yetki ve ilgi alanlarına giren bilimsel faaliyetler ile bu birimlerin olağan çalışma düzeni içinde tüm mal ve hizmetleri üretmek.

ç) Üniversite ile ona bağlı birimlerde tahlil, araştırma ve uygulama yapmak ve rapor düzenlemek.

d) Klinikler, poliklinikler, ameliyathaneler ve laboratuvarlarda yapılacak her türlü muayene, tetkik, tahlil, ameliyat, bakım ve hizmet ile ilgili iş ve benzeri hizmetleri yapmak, açılmış ve açılacak olan her türlü sağlık hizmetleriyle ilgili yataklı ve yataksız geçici kuruluşları işletmek.

e) Plan, fizibilite çalışması, analiz, model denemeleri, bilgi işlem hizmetleri, iş değerlendirilmesi ve organizasyonu, danışmanlık, eğitim organizasyonu, bakım-onarım yapmak ve bunlara ilişkin raporları hazırlamak.

f) Her türlü basım ve yayım hizmetlerini yerine getirmek.

g) Açılmış veya açılacak her türlü hizmet amaçlı işletmelerin faaliyetlerini yürütmek ve bu kapsamda yiyecek, içecek, konaklama ve benzeri hizmetler vermek.

ğ) Güzel sanatlar, müzik ve sahne sanatları ile sinema, gazetecilik ve medya çalışmaları alanlarında yaratı ve araştırma çalışmaları ile grafik tasarımı, afiş, broşür, sergi ve fuar düzenlenmesi, iç ve dış mekân düzenlemeleri, tanıtım ve reklam filmleri ile belgesel ve her türlü film çekimi, resim, heykel, seramik çalışmaları, müzikli oyunlar ve tiyatro oyunları yazılması, sahnelenmesi, bale ve tiyatro temsilleri ile konser ve resitaller düzenlenmesi gibi hizmetleri yapmak.

Yükseköğretim kurumlarının döner sermaye faaliyetleri çerçevesinde; hizmet sunum şartları ve kriterleri de dikkate alınmak suretiyle personelin unvanı, görevi, çalışma şartları ve süresi, eğitim-öğretim ve araştırma faaliyetleri ve mesleki uygulamalar ile ilgili performansı ve özellik arz eden riskli bölümlerde çalışma gibi hizmete katkı unsurları da esas alınarak yapılan ek ödemelerde, 18.02.2011 tarihli ve 27850 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yükseköğretim Kurumlarında Döner Sermaye Gelirlerinden Yapılacak Ek Ödemenin Dağıtılmasında Uygulanacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik hükümleri uygulanmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Rektörlüğe bağlı çalışan Döner Sermaye İşletmesi; İşletme Müdürlüğü ve Saymanlık Müdürlüğü şeklinde teşkilatlanmış olup gelir getirici birim sayısı 19’dur.

İşletme Müdürlüğünde; işletme müdürü, 42 idari memur ve 44 sürekli işçi hizmet vermekte olup bunlardan 2’sinin kadrosu özel bütçededir.

Saymanlık Müdürlüğünde ise Hazine ve Maliye Bakanlığı personeli saymanlık müdürü, 1 saymanlık müdür yardımcısı ve 11 memur bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine bağlı olarak kurulmuş olan döner sermayeli işletmelerin iş ve işlemleri ile bütçelerinin hazırlanması, uygulanması, sonuçlandırılması, muhasebesi, kontrol ve denetimi ile muhasebe yetkililerinin niteliklerine ilişkin usul ve esaslar, Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile belirlenmiştir.

Döner sermaye işletme bütçesi adı geçen Yönetmelik’in 4’üncü maddesine göre hazırlanmakta ve üniversite yönetim kurulunun onaylaması ile kesinleşmektedir.

İnönü Üniversitesi Döner Sermaye İşletme Müdürlüğünün giderleri elde edilen gelirlerle finanse edilmekte olup 2024 yılında özel bütçeden 117.987.146,00 TL kaynak kullanılmıştır.

Başlangıç bütçesinde 5.516.530.772,53 TL gelir öngörülmüş olup gider bütçesi de aynı tutarda hazırlanmıştır.

İşletmenin 2024 yılında 3.836.202.253,97 TL bütçe giderine karşılık 3.144.946.252,39 TL bütçe geliri elde ettiği anlaşılmıştır.

İşletmede 2024 yılı gelir tablosuna göre 3.603.602.149,24 TL gelir elde edilmiş, 3.925.084.590,84 TL gider gerçekleşmiş ve dönem 321.482.441,60 TL zararla tamamlanmıştır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

İnönü Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesinin muhasebe ve raporlama işlemleri, Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde yer alan hükümlere göre Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından kurulan ve yönetilen Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi üzerinden yürütülmektedir.

Adı geçen Yönetmelik'te hüküm bulunmayan hâllerde 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve bu Kanun'a dayanılarak hazırlanan diğer yönetmelikler ile Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin genel esasları kıyasen uygulanmaktadır.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar aşağıda yer almakta olup denetim, bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır:

Birleştirilmiş veriler defteri

Geçici ve kesin mizan

Bilanço

Gelir tablosu

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi

yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜ

İnönü Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

6. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde herhangi bir bilgi yer almamaktadır.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Tıbbi İlaç ve Farmakolojik Ürünlerin Eczaneye İadelerinde Riskli Uygulamaların Olması

Turgut Özal Tıp Merkezinde sağlık hizmetlerinde kullanılan ilaç ve farmakolojik ürünler başta olmak üzere, medikal malzemelerden kullanımdan vazgeçilenler için iade işlemlerinde risk oluşturan uygulamalar tespit edilmiştir.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 18'inci maddesi, iade edilen taşınırın ambarlara girişinde düzenlenmesi gereken belgeleri ve yapılması gereken işlemleri ayrıntılı olarak açıklamaktadır. 12.04.2014 tarih ve 28970 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Yönetmeliğin 6'ncı maddesinin c fıkrası da tıbbi ilaç ve farmakolojik ürünler açısından eczacıların sorumluluğunu vurgulamaktadır.

Hastane eczanesinden kullanıma verilen ilaçlardan herhangi bir nedenle (taburcu, ölüm, tedaviyi reddetme) iade edilenler için Varlık İşlem Fişi düzenlenmediği, servislerden gelen ancak tam ve doğru bilgileri içermeyen evraklarla işlem tesis edildiği ve bu işlemlerin tesisinde de zaman kaybı yaşandığı görülmüştür.

Bu kapsamda hastalara reçete edildiği halde çeşitli nedenlerle iade edilen tıbbi ilaç ve farmakolojik ürünlerin eczaneye bildiriminde kullanılan formların mevzuata uygun hale getirilmesi, iade sürecinde kontrollerin sağlanması için hasta dosya numarası, iade edilen miktar gibi gerekli bilgilerin eksiksiz yer alması, sorumluların isim ve imzalarının mevcut olması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında, özetle; hastane eczanesinde, günlük olarak verilen ilaç ve tıbbi malzemelerin iade işlemlerinin, hasta adına ya da toplu olarak gerçekleştirildiği ifade edilmiştir. . İade işlemlerinin "Varlık İşlem Fişi" ile yapılması gerektiği, iadelerin kısa süre içinde hasta adına gerçekleştirilmesi ve İlaç Takip Sistemi (İTS) ile eczane stoğuna aktarılması gerektiği hususunda hastane yönetimi ve ilgili bölümlerle görüşmeler yapıldığı vurgulanmıştır.

Ayrıca, Hastane Bilgi Yönetim Sistemi (HBYS) ile "Varlık İşlem Fişi" belgesinin otomasyon sistemine entegre edilmesi için yüklenici firmadan destek talep edildiği belirtilmiştir.

Kamu idaresi iade edilen ilaçlarla ilgili yapılan işlemlerin mevzuata uygun olmadığı yönündeki tespiti katılmış olmakla beraber düzeltici işlemlerin sonuçlanmadığı görülmektedir. Bu bağlamda sistemdeki değişikliklerin bir an önce yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 2: Ek Ödemelerin Dağıtımında Hatalı Uygulamalar Bulunması

Klinik Araştırmalar Mükemmeliyet Uygulama ve Araştırma Merkezi, Dil Eğitimi ve Uygulama Merkezi, Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi birimlerinin gelirlerinden yapılacak ek ödemenin dağıtımında uygulanan usul ve esasların ve yönergelerin üst hukuk normlarına uygun hazırlanmadığı tespit edilmiştir.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun “Döner sermaye” başlıklı 58'inci maddesinde:

“... ”

f) Rektör, rektör yardımcısı ve genel sekreterlere gelir getirici katkılarına bakılmaksızın, üniversite yönetim kurulunun uygun gördüğü birimin döner sermaye hesabından yönetici payı olarak ayrılan tutardan ek ödeme yapılır. Yapılacak ek ödemenin tutarı ek ödeme matrahının, rektörler için yüzde 600'ünü, rektör yardımcıları için yüzde 300'ünü, genel sekreterler için yüzde 200'ünü geçemez.

Döner sermaye gelirinin elde edildiği birimlerin dekan, başhekim ve enstitü ve yüksekokul müdürleri ile bunların yardımcılarının, gelir getirici katkılarına bakılmaksızın, görev yaptıkları birimin döner sermaye gelirlerinden yönetici payı olarak ayrılan tutardan ek ödeme yapılır. Yapılacak ek ödemenin tutarı, ek ödeme matrahının, dekan, enstitü ve yüksekokul müdürü için yüzde 250'sini, bunların yardımcılarının için yüzde 100'ünü, tıp ve diş hekimliği fakülteleri dekanları ile sağlık uygulama ve araştırma merkezleri başhekimleri için yüzde 500'ünü, bunların yardımcılarının için yüzde 300'ünü geçemez.

Bu fıkra kapsamında bulunan yöneticilere, mesai saatleri içerisinde verdikleri mesleki hizmetlerinden dolayı ayrıca ek ödeme yapılmaz. Mesai saatleri dışında döner sermaye gelirlerine katkıları bulunması hâlinde alabilecekleri toplam ek ödeme tutarı, hiçbir şekilde yönetici payı dahil ilgisine göre (c) ve (d) fıkralarında belirtilen esaslara göre hesaplanacak tutarı geçemez,” denilmektedir.

18.02.2011 tarih ve 27850 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yükseköğretim Kurumlarında Döner Sermaye Gelirlerinden Yapılacak Ek Ödemenin Dağıtılmasında Uygulanacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmeliği'n “Yöneticilere Yapılacak Ek Ödeme” başlıklı 6'ncı maddesinde de yönetici payı alabilecek olanlar açıkça sayılmıştır.

Sayıştay Temyiz Kurulunun 16.06.2021 tarih ve 49717 Tutanak numaralı kararında da ayrıntılı olarak açıklandığı üzere; Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 3'üncü maddesindeki tanım da göz önünde bulundurulduğunda; bu işletmelerin, kamu idarelerine kanunlarla verilen asli ve sürekli kamu görevlerine bağlı olarak ortaya çıkan ve genel idare esaslarına göre yürütülmesi mümkün olmayan mal ve hizmet üretimine ilişkin faaliyetlerin sürdürülebilmesi için kurulduğu, hiçbir şekilde kazanç amaçlı kurulmadığı ve asıl amacın, kamusal nitelikte olan bazı mal veya hizmetlerin arzı olduğu, anlaşılmaktadır.

Dolayısıyla her kamusal görevin bireysel gelir getirici faaliyet olarak görülmemesi ve yapılan her işin döner sermaye ek ödemesine hak kazandıracağına düşünülmemesi gerekir. Birimlerin ek ödeme dağıtımında kullandıkları cetvelde yer alan ve ek ödemeye yüzdesel olarak hak kazandıran ve mesai saatleri dışında saat bazında belirtilen faaliyetlerin; “*müdürlük yapma, ihale tekliflerinin alınması, web sitesi sorumluluğu, kurs süresince kursun organizasyonu ve mesai, kursların yapılacağı kurum dışı eğitim salonlarının hazırlanması ve denetimi, kursiyer şikâyetlerinin değerlendirilmesi ve düzeltici işlemler, mezuniyet ve sertifika töreni vb.*” hizmetlerin Merkez Müdür ve Müdür Yardımcılarının asli görevleri kapsamında yapmaları gereken ve yaptıkları faaliyetler oldukları izahtan varestedir.

Öte yandan, Türkçe Öğretim Merkezleri, Sürekli Eğitim Merkezleri ya da Araştırma Uygulama Merkezleri, 2547 sayılı Kanun'un 58'inci maddesinin (d) fıkrası kapsamında sayılan birimlerdendir. Koordinatörlük hizmeti ya da yöneticilik olarak adlandırılan tüm bu faaliyetler, Müdür ve Müdür yardımcılarının yöneticilik görevlerinin bir parçasıdır ve maaş karşılığı yerine getirilmesi gerekir. Bu nedenle ödeme emri belgeleri üzerinde yapılan ödemeler için “yönetici payı” ibaresinin geçmemesinin bir önemi yoktur. Yapılan döner sermaye ek ödemeleri, özü itibarıyla yöneticilik faaliyetleri içindir ve 2547 sayılı Kanun'un 58'inci maddesinin (f) fıkrasında sayılmayan yöneticiler için bu ödemenin yapılması mümkün değildir.

Kamu İdaresi, cevabında; rektör tarafından 2547 sayılı Kanunun 13'üncü maddesinin (b) fıkrası uyarınca müdür ve müdür yardımcısı olarak görevlendirilen öğretim elemanlarının, kadrosu olmayan bu görevlerinin karşılığı olarak herhangi bir maaş ya da başka ad altında bir ödeme alamadıklarını, bulguda belirtilen bir kısım faaliyetlerin müdür ya da müdür yardımcılarının yöneticilik görevlerinin bir parçası olarak sayılabileceği, ağırlıklı kısmının 2547 sayılı Kanunun 58'inci maddesinin (d) ve (e) fıkraları kapsamındaki faaliyetlerden olduğu ifade edilmiş, ayrıca hangi faaliyetlerin puanlandırılmayacağı yönünde özel bir düzenleme bulunmadığı belirtilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında bahsi geçen 01.02.2023 tarih ve 53594 sayılı Sayıştay Temyiz Kurulu kararında ise; müdür ve müdür yardımcılarının yapmakta oldukları faaliyetlerden Merkez'de düzenlenen eğitimlerin planlanması, koordinatörlerin araştırılması, görüşülmesi, programların geliştirilmesi ve gerekli ise programda düzenlemelerin yapılması, programda yer alacak eğitmenler ile koordinatörler arasında ortaya çıkan akademik aksaklıkların giderilmesi, eğitim programlarına katılanlardan geri dönüşlerin alınması ve değerlendirilmesi, çoklu programlarda yer alan koordinatörler arasında işbirliği, koordinasyon ve uyumun sağlanması

gibi faaliyetlerin mesai saatlerinin dışında ve özellikle hafta sonları gerçekleştirildiğinin cetvellerle tespit edilebildiği, bu faaliyetlerden hangilerinin yönetici payı sayılabildiğinin ayrıştırılması gerektiği belirtilerek ilam bozulmuş ve dairesine geri gönderilmesine karar verilmiştir.

Dolayısıyla bahsi geçen faaliyetlerin yapıldığı gün ve saatler ile mahiyeti itibarıyla ayrıştırılması açıkça ifade edildiğinden, bu Temyiz Kurulu Kararı'nın yöneticilerin yaptıkları tüm faaliyetler için ek ödmeden pay almalarının hukuka uygun olduğu yönünde yorumlanması mümkün değildir.

Nitekim Klinik Araştırmalar Mükemmeliyet Uygulama ve Araştırma Merkezi Faaliyetlerinde Döner Sermaye Hesap Planı Oluşturulması ve Gelirlerinden Ek Ödeme Yapılmasına Dair Yönerge'nin 6'ncı maddesinde Merkez Müdür ve Müdür Yardımcısına yalnızca Müdür ve Müdür Yardımcısı olarak görev yaptıkları her gün için, gün başına 20 ve 10'ar puan verildiği görülmektedir. Hiçbir faaliyetle doğrudan ilişkilendirilmesi mümkün olmayan böyle bir ödemenin "yöneticilik payı" olarak adlandırılması gerektiği aşıkardır.

Ayrıca, Harcama Yetkilisi ve Gerçekleştirme Görevlisi gibi mali sorumluluğu olan idari personel ve akademisyen, bu görevleri için kanunen kendilerine verilmeyen hiçbir ek ödeme alamamaktadırlar.

Kamu İdaresi cevabında, özetle; Klinik Araştırmalar Mükemmeliyet Uygulama ve Araştırma Merkezi, Dil Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi ve Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin gelirlerinden yapılacak ek ödemenin dağıtımında uygulanan mevzuatın üst normlara uygun olmadığı yönündeki tespitin zorlama olduğu ifade edilmiş, bu merkezlerin kadrosuz kurulmasının uygun olduğu, fakat yöneticilik görevlerinin bir parasal karşılık olmaksızın yürütülmesinin zorluğu üzerinde durulmuştur.

Sonuç olarak, bulguda yer alan Yönetmelik maddeleri yöneticilerin alabileceği ek ödemeleri yukarıda ayrıntılı olarak da ifade edildiği üzere sınırlandırmaktadır. Bu nedenle mevzuat hükümlerinin herhangi bir zoraki yoruma gerek olmaksızın Sayıştay Temyiz Kurulu tarafından da dikkate alındığı görülmüştür.

Bu durumda, yukarıda özetlenen Yönetmelik hükümleri ve Temyiz Kurulu kararı gereği ek ödemeye esas teşkil eden usul ve esaslar, yönergeler ve ekleri olan faaliyet cetvellerinin mevzuatın amir hükümleri doğrultusunda düzenlenmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Devlet Malzeme Ofisi Üzerinden Yapılan Alımların Kurumun Mali Dengesi, Taşınır ve Stok Yönetimini Olumsuz Etkilemesi

İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Merkezinin tıbbi ilaç ve sarf malzemeleri tedariki için Devlet Malzeme Ofisi (DMO) ile yapmış olduğu protokolün taşınır sisteminde stok yönetimi ve verimliliğini etkileyen olumsuz sonuçlar meydana getirdiği tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Hesap verme sorumluluğu başlıklı" 8'inci maddesinde; her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların kaynakların kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olduğu hüküm altına alınmıştır.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Sorumluluk" başlıklı 5'inci maddesinde harcama yetkililerinin sorumluluğu; taşınırların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak edinilmesinden, kullanılmasından, kontrolünden, kayıtlarının bu Yönetmelikte belirtilen esas ve usullere göre saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasının sağlanması şeklinde tanımlanmıştır.

İnönü Üniversitesinin sağlık hizmeti sunumlarının yürütülmesi kapsamında ihtiyaç duydukları Sağlık Markete konu olan beşeri tıbbi ürünlerin (ilaçların) ve tıbbi malzemelerin (makine, teçhizat ve/veya demirbaş niteliğinde olanlar hariç) temini için tedarikte işbirliği yapılması amacıyla DMO Genel Müdürlüğü ve İnönü Üniversitesi arasında bir protokol imzalanmıştır.

Bahse konu protokol ile Hastane tarafından ihtiyaç duyulan Sağlık Markete konu olan ilaç ve tıbbi malzemeler, özellikleri ve piyasa koşullarına uygun olarak DMO tarafından kendi mevzuatı hükümleri çerçevesinde temin edilecek ve bu işlemler için DMO'ya %1 oranında hizmet bedeli ödenecektir.

Önceki yıllarda İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Merkezi, tıbbi ilaç ve diğer tıbbi malzemeler için 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu çerçevesinde alım yaptığı süreçte teknik şartnamesindeki hükümler nedeniyle miadı yaklaşan ilaçların değişimi firmalardan yapılabilmekteyken DMO aracılığıyla alınan tıbbi ilaç ve diğer sarf malzemeler için protokol çerçevesinde tüm değişim ve iade iş ve işlemlerini DMO yürütmekte olduğundan stok yönetimi ve miad değişimi artık sağlanamamaktadır.

Üniversite hastanelerinin tümünde yaşanmakta olan bu süreç, aşağıda tespit edilen olumsuzluklara neden olmuş ve hastane giderek artan bir maliyetle karşı karşıya kalmıştır.

- a) İhalelerin sonuçlanma süreci uzun sürmekte olup bir sonraki talep toplama dönemine kadar sarkabilmektedir. Bu durum talep listelerini oluşturma aşamasında belirsizliklere sebebiyet vermekte ve süreci zorlaştırmaktadır.
- b) Talep toplama döneminde yayınlanan ilaç listesi oldukça geniş yelpazededir, geri ödemesi olmayan ya da artık üretimde olmayan ilaçları da içermekte olup hatalı talep oluşturma ihtimalini arttırmaktadır. Bu durum kurumları maddi zarara uğratabilmekte ve talep listesi oluşturma aşamasında iş yükünü arttırmaktadır.
- c) 4 aylık periyotlar halinde açılan talep toplama süreci; ihalenin yapılması, ihalenin sonuçlanması, yeniden ihale süreçlerinin doğması ve ürünlerin teslimat süreçleri de eklendiğinde 4 aylık periyodu aşmaktadır. Bu durum 4 aylıktan daha fazla miktarda ilaç talebi yapmayı zorunlu kılmaktadır. Kullanım hızı sabit olmayan bazı kan ürünleri gibi ilaçların ve genellikle kısa miadlı olan nutrisyonel ürünlerin talep miktarlarının belirlenmesini ve bu süreçte oluşabilecek ilaç zayıyatını ya da ilacın bulunmaması nedeniyle dış reçete yapılması gibi sonuçları önlemek açısından zorlaştırmaktadır.
- d) DMO'dan talep edilen tıbbi sarf miktarlarının hangi tarihte, kaç adet geleceği bilinmemektedir. İstenilen malzemeler farklı miktar ve zamanlarda gelmekte bu durum stok yönetimi açısından sıkıntı oluşturmaktadır. Ürünlerin teslim tarihiyle faturalama arasında 90 güne uzayan süre ve irsaliyelerle faturalar arasındaki uyumsuzluk nedeniyle teslim edilen ürünlerin taşınır sistemine girilmesi ve hastanede kullanılması 90 günü bulmaktadır. Bu süre içerisinde miadı dolan tıbbi ürünler olduğu tespit edilmiştir. İhale talebi yapılan malzemelerin hangi tarihte, hangi firmanın ürününün ve kaç adet teslim edileceği vb. bilgilerin takip edilebileceği bir sistem olmadığı için hastane taşınır sisteminde stok yönetimi verimlilikle çalışmamaktadır.
- e) DMO'dan gelen bir tıbbi malzeme ile ilgili muayene ve kabul süreçlerinde yaşanan sorunlarda muhatap firma, DMO üzerinden çözüm ve iyileştirme yapılmasını istemektedir. Bu durum muayene ve kabul esnasında şartnameye

uygun olmayan ürünlerin yeniden tedarik sürecinde uzun süreli gecikmelere yol açmaktadır.

- f) Hasta başı malzeme kullanımlarında firma veya DMO kaynaklı Ulusal Bilgi Bankası (UBB)/Barkodu verilen malzeme ürün listesinde yer almamaktadır. Firmaya bu sorun iletildiğinde veya DMO ile irtibata geçildiğinde sorunun çözülmesi 72 saati bulmaktadır. Sağlık hizmeti sunumunda 72 saat, telafisi mümkün olmayan sonuçlara yol açabilen bir zaman dilimidir.

Diğer taraftan, 2024 yılında Sağlık Marketin kurum alacaklarından yaptığı kesinti tutarı Sosyal Güvenlik Kurumundan (SGK) yapılan ödemelerin yüzde yirmisine yaklaşmış durumdadır. Sağlık Marketin kurumun Sosyal Güvenlik Kurumundan alacakları üzerinden doğrudan kesinti yapması nedeniyle kurumun borç ve ödeme yönetimi olumsuz etkilenmekte, gelir gider dengesi kurum aleyhine bozulmaktadır.

Kamu İdaresi cevabında, özetle; Kurumun, bulguda belirtilen tespitlere katıldığı, 25.12.2019 tarihli ve 30989 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 1899 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı doğrultusunda alımlarında öncelikli olarak DMO Sağlık Market Uygulamasını tercih etmekte olduğu, ancak ilaç ve malzemenin DMO'dan temin edilememesi ve sipariş edilen ilaçların teslim edilmemesi durumunda 4734 sayılı Kanun'a göre açık ihale yöntemi veya bütçenin %10'unu aşmayacak şekilde doğrudan temin usulüyle temin edildiği ifade edilmiştir.

Ayrıca, Kamu İdaresi cevabında DMO alımlarıyla ilgili olarak;

Sağlık Market uygulaması kapsamında alınan bazı ürünlerin SGK'dan yapılan ödemeleri için Sağlık Uygulama Tebliğindeki (SUT) gerekli şartlar DMO sözleşmelerinde dikkate alınmadığından, bu durumun geri ödeme alınamamasına ve kurum zararına neden olabileceği,

DMO'nun, bazı malzemeler için döviz cinsinden sözleşme yaptığı, döviz kurunun artması malzeme fiyatlarını artırdığı halde SGK'nın SUT ödemelerini Türk Lirası olarak yaptığını, bunun kurum zararına neden olabileceği,

tespitlerine yer verilmiş, Başhekimlik tarafından DMO sözleşmesinin güncellenmesi gerektiğinin Rektörlüğe bildirildiği de belirtilmiştir.

Sonuç olarak, Üniversite hastanelerinin sağlık hizmeti sunumunda kullanmakta olduğu malzeme ve ürünlerin stok yönetimi konusundaki farklı koşullarının göz önünde

bulundurularak protokolün yenilenmesi ve bahse konu ürünlerin tedarik, değişim ve stoklama aşamalarında yaşanan olumsuzlukların en aza indirilmesi için çalışma yapılması gerekmektedir.

BULGU 4: Faaliyeti Olmayan İşletme Birimlerinin Bulunması

Bazı döner sermaye işletme birimlerinin kuruluşundan bu yana veya belli bir süre sonra herhangi bir faaliyette bulunmadığı görülmüştür. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun "Döner Sermaye" başlıklı 58'inci maddesinin a fıkrasında Yükseköğretim kurumlarında Üniversite Yönetim Kurulunun önerisi ve Yükseköğretim Kurulunun onayı ile döner sermaye işletmesi kurulabileceği belirtilmektedir.

18.06.2020 tarih ve 31159 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yükseköğretim Kurumları Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasına İlişkin Yönetmelik'in "Kuruluş" başlıklı 4'üncü maddesinde; Yükseköğretim kurumlarınca, ilgili yönetim kurulunun önerisi ve Yükseköğretim Kurulunun onayı, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü ve Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının görüşü alınarak döner sermaye işletmesi kurulabileceği hüküm altına alınmıştır. Aynı Yönetmelik'in "Faaliyet Alanları" başlıklı 5'inci maddesinde ise;

"Döner sermaye işletmelerinin yükseköğretim kurumlarının esas faaliyetlerini aksatmayacak şekilde çalıştırılması gerekir.

Bu işletmelerin;

a) Bilimsel görüş vermek, proje hazırlamak, araştırma, uygulama ve benzeri hizmetler yapmak,

b) Belirli bilimsel sonuçların uygulamasını sağlamak,

c) Üniversite ve ona bağlı kurumlarda hasta muayene ve tedavisi yapmak ve bunlarla ilgili tahlil ve araştırmaları yürütmek,

ç) Faaliyet alanları ile sınırlı olarak mal ve hizmet üretiminde bulunmak amaçlarından biri veya birkaçına yönelik faaliyette bulunması gerekir. Döner sermaye işletmeleri, çalışmalarında eğitim ve öğretim ile bunlara katkıda bulunan uygulamayı ön planda tutar." denilerek döner sermaye işletmelerinin yukarıda sıralanan faaliyetlerden bir veya birkaçına yönelik mal veya hizmet üretiminde bulunması gerektiği açıkça belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; Üniversite Yönetim Kurulunun önerisi ve Yükseköğretim Kurulunun onayı ile kurulan Döner Sermaye İşletme Müdürlüğünde 2024 yılı itibarıyla toplam 19 döner sermaye işletme biriminden sadece 12'sinin aktif olduğu geriye kalan 7 işletme biriminin ise herhangi bir faaliyette bulunmadığı görülmüştür. Oysa bu birimler döner sermaye ile ödenek verilen birimlerdir. Her birimin ayrı vergi numarası ile banka hesabı da vardır.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 58'inci maddesi uyarınca düzenlenen "Yükseköğretim Kurumları Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasına İlişkin Yönetmelik" in 5'inci maddesinde de belirtildiği gibi döner sermaye işletmelerinin bu maddede sayılan mal ve hizmet üretiminde bulunmak amaçlarından biri veya birkaçına yönelik faaliyette bulunması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında, özetle; Üniversite üst yönetimi ile yapılacak değerlendirmeler neticesinde bahse konu 7 döner sermaye işletme biriminin Döner Sermaye Mali Yönetim Sistemi üzerindeki gereksiz işlem yükü ve hacminin azaltılması açısından banka hesapları da dahil olmak üzere kapatılarak tasfiye edilmesi hususunda üniversite yönetim kurulunun onayına sunulacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, herhangi bir mal ve hizmet üretiminde bulunmayan ya da bir yıldan daha kısa süre içinde faaliyete geçmesi söz konusu olmayan işletmelerin, özellikle yıl sonu itibarıyla Döner Sermaye Mali Yönetim Sistemi üzerindeki gereksiz işlem yükü ve hacminin azaltılması açısından banka hesapları da kapatılarak tasfiye edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

7. EKLER

EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Faaliyeti Olmayan Döner Sermaye İşletmelerinin Bulunması	2021	Yerine Getirilmedi	Bulguda belirtilen 8 döner sermaye işletme biriminden 1 tanesi aktif hale gelmiştir. 2023 yılı Şubat ayında yaşanan depremlerden sonra kalan 7 döner sermaye işletme birimine yönelik herhangi bir işlem tesis edilememiştir.